

Izdat je včeraj dan pred tem
delj in preizkušev.

Izveden daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XVII. Cene Note in \$2.00.

Entered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 26. februarja (Feb. 26), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 48.

McADOO SE BO MORAL SPET ZAGOVARJATI.

Nov škandal se obeta v ojini afriki. McAdoo ni bil odkritosrčen pred preiskovalnim odsekom.

SENAT SE LOTI AKOJJE GLEDE DE WHEELERJEVE REZOLU- CIJE.

Washington, D. C. — Včeraj je priel preiskovalni odsek iznova razkopal v in odkritavati ojini škandal. Ukrali pa se loti senat akcije glede Wheelerjeve rezolucije, ki zahteva preiskavo glede Daughertyja in njegove administracije na pravosodnem departmantu.

Republikanski narodni odbor je podal izjavo, v kateri brani politiko glede oddaje ojnih rezerv v najem ter trdi, da so ojni vredni na sosednji zemlji, ki jo je od dala zasebnim oljarnim takratnim notranjim tajnikom John Barton Payne za časa Wilsonove administracije v najem, črpali olje z rezervnega polja.

Albert B. Fall je oddal tiste rezerve Dohenyu zato v najem, ker je hotel s tem zabraniti izpravljajo ojnih rezerv. Republikanci trde, da je hotel Fall le popraviti napako bivšega notranjega tajnika Payne.

Tega hočejo imeti njegovi prijetljivi za predsedniškega kandidata na demokratski volilni listi.

Novi in zelo presenetljivih razkritij je pričakovati iz novih zapotek preiskave ojnega škandala med pričanjem, ki jih hoče začeti preiskovalni odsek, bo predsednik osebni tajnik Slemp, nadalje časnikar E. B. Meles, natančno Harry P. Sinclair, ki je del teapotake ojne rezerve v najem, več bankirjev in brokerjev pa raziskovalci pregledovalcev.

Nadalje gre govorica, da bo McAdoo iznova pozvan pred preiskovalni odsek, ker je bil prvič premalo odkritosrčen. Vprašali ga bodo, kako je s tistimi \$900,000, ki jih je pričakoval od Dohenya dobiti za uspešno zaključitev pogajanj, v katerih je šlo za ojne koncesije v Mehiki. Ali določeno pa še ni, ali bo bivši finančni tajnik McAdoo posavan pred preiskovalni odsek, ali ne.

Ko pride Doheny zopet na začetkanje radi tiste note, ki jo je naredil Fall zanj in na kateri manjka podpis, ga morebiti tudi vprašajo, kako je s tistim milijonom, ki ga je obljubil McAdoo, že bo uspešen v ojnih pogajanjih z mehiško vlado. McAdoojeva izjava pride tudi na razprave pred odsekom, ali odsekovoči člani so imeli v nedelje prav malo povedati o tem. Posamezni niso kazali nobenega posebnega veselja, da bi bil McAdoo poklican pred odsek, dasi so prisnil, da utegne odsek skoraj razpravljati o tej zadevi.

Slemp bo vprašan, kako je s tistimi razgovori, ki jih je baje imel z Albertom B. Fallom in McLeanom potem, ko je bil škandal razkrit in posebno pa tedaj, ko je šel med božičnimi prazniki v Palm Beach, kjer se je mudil Fall na stroške omenjenega časnikarja.

McLean bo lahko pred celim odsekom ponovil svoje izpovedbo, kako je posodil Fallu \$100,000, a mu je Fall vrnil neizmenjane čeke, rekoč, da je dobil posojilo nekog drugog. Časnikar ni doslej še predložil tistih čekov, niti ne jihnih kuponov. Njegove bankirje v Washingtonu bodo izpršali zvezki s to transakcijo.

Sinclair bo moral obrazložiti podrobno vse svoje odnosajoče do Falla, ki mu je "posodil" \$25,000 potem, ko je dobil od njega Teapot Dome v najem. Povedati pa bo moral tudi, kako je podkupil še druge visoke uradnike, kar je to izjavil njegov zasebni tajnik.

Poklicani bodo predstavljeni predsednikom Riggsove narodne banke ter za vprašali, kaj ve o mazilinem skladu v znesku po \$1,000,000, kateri denar je bil naložen na neki washingtonski banki za razdejitev med visoke vladne uradnike.

Chicago in okolica. V sredo jasno. Izpremenljivi setrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 33, najnižja 20. Snijez pada ob 6:30, zadeje ob 5:30.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica. V sredo jasno. Izpremenljivi setrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 33, najnižja 20. Snijez pada ob 6:30, zadeje ob 5:30.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Ojuniški škandal: Demokratski kandidat McAdoo se bo moral morda že zagovarjati pred senatnim odsekom. Pojasniti mora, zakaj mu je Doheny obljubil milijon dolarjev.

Burnsova privatna detektivska agentura je v službi justičnega tajnika.

Protesti proti Johnsonovi priselniki predlogi.

Kongresnik Berger zahteva preiskavo stavke železniških mehanikov.

Inozemstvo.

Iz Londona javlja o novi komunistični revoluciji na Bolgarskem.

Pristaniščni delavci v Angliji konsolidi stavko.

Dawesova komisija svetencev je pronašla, da Nemčija lahko plača vso zahtevano odškodnino.

Ameriška kolonija v Moskvi praznovala Washingtonov rojstni dan.

Generalna protestna stavka na Kubi.

JOHNSONOVА PRISEL- NIŠKA PREDLOGA PREOSTRA.

Washington, D. C. — Dvajset demokratskih newyorških članov zvezne poslanske zbornice je podalo izjavo, da so neomajno proti strogi Johnsonovi priselniki zavonski osnovi.

Predloga ni sprejemljiva deloma zato, ker ni enakopravna do vseh narodnosti, ki so se del našega prebivalstva. In Johnsonove predloge bi se porsajali plemenski, verski in narodni predsedniki, ker postavlja nekatere narode na nižjo stopnjo od drugih.

"Tujerodno prebivalstvo naše dežele in tisti, ki so rojeni tukaj, a so njihni starški priseljenci, tvojijo 33 in eno tretjino celokupnega prebivalstva v tej veliki narodni družini. Od teh je najmanj 25 odstotkov takih, ki so se priseliš Še pred nedavnim. To so mladi moški in mlade ženske današnjih delavskih vrst, tako zelo potrebnih za precvitanje in napredovanje naše industrije.

"Nam primanja hiš, zgradb in napredka. Zato močno potrebujemo take, ki so pripravljeni opraviti naše delo. Treba nam je izvezbanih, pridnih in vztrajnih delavskih sil. Ali ta predloga bi ravno takim zapiral vrata v to deželo.

"Vrhtega bi ne dopuščala v to deželo boljšega sloja ali pristojnejših priseljencev."

Izjava se končuje z naslednjim odstavkom:

"Naša mogočna dežela je še vedno zadost velika zemljeplisno, politično in socialno, da more sprejeti tiste ljudi, ki potr��ajo na njeni vrati, če le odgovarjajo mokratnim in fizičnim predpisom naših priselnih postav. Vsi taki priseljeni morejo prispevati naši znanosti, naši umetnosti, naši književnosti, naši trgovini in naši industriji."

Nemci (kupci) invadira Francijo.

Nemška buržoazija morda sovrati Francijo, ljubi pa francosko vino.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica. V sredo jasno. Izpremenljivi setrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 33, najnižja 20. Snijez pada ob 6:30, zadeje ob 5:30.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

BURNSOVA AGEN- TURA V DAUGHER- TYJEVI SLUŽBI.

Če ne pride do popolne istrebitve v administraciji, je usoda republikanske stranke neopečena.

ZAKAJ NI ŠEL DAUGHERTY? ALI IMA KAKŠEN TAJEN VPLIV NA EKSKUTIVNO POLITIKO?

Washington, D. C. (Federated Press.) — Če ne pride do popolne istrebitve, ki bo naredila veliko vrez v kabinetu in v celi administraciji, bo republikanska stranka strahovito tepena in popražena na prihodnjih predsedniških volitvah.

Takšen položaj so ustvarili pregrajeni kongresniki v poslanskih zbornicah in senatu. Predsednik Coolidge in njegov stari gardista morajo prenesti in preboleti, ali pa popolnoma podleči. In sedaj se vrši konferenca za konference, razprava za razpravo, razgovor z razgovorom. Administracijska makina deluje s polno paro, zakaj "redni" republikanci se izkušajo na vsak način izmazati iz te zate.

Ko je justični tajnik Daugherty izdal svojo zadnjo ključovalno izjavo, je posiljal obenem senatorju Pepperju pismo, v katerem se hudeje nad njim, ker je zahteval od predsednika Cooligda, naj odpusti Daughertyja iz službe. S tem pa je izval še več odpornosti od strani senatnih poglavjarjev, ki bi nikakor ne videli radi, da bi on uničil republikansko stranko v letoskih predsedniških volitvah. Ne samo to, da mora iti Daugherty, in sicer nemudoma. Njegova odgovrsna mora biti vsak kabinetni član, ki je kolikor način z oljem. Kakor poročajo, niti eni od republikanskih senatorjev za to, da ostane Daugherty še pred nedavnim. To so mladi moški in mlade ženske današnjih delavskih vrst, tako zelo potrebnih za precvitanje in napredovanje naše industrije.

"Nam primanja hiš, zgradb in napredka. Zato močno potrebujemo take, ki so pripravljeni opraviti naše delo. Treba nam je izvezbanih, pridnih in vztrajnih delavskih sil. Ali ta predloga bi ravno takim zapiral vrata v to deželo.

"Vrhtega bi ne dopuščala v to deželo boljšega sloja ali pristojnejših priseljencev."

Izjava se končuje z naslednjim odstavkom:

"Naša mogočna dežela je še vedno zadost velika zemljeplisno, politično in socialno, da more sprejeti tiste ljudi, ki potr��ajo na njeni vrati, če le odgovarjajo mokratnim in fizičnim predpisom naših priselnih postav. Vsi taki priseljeni morejo prispevati naši znanosti, naši umetnosti, naši književnosti, naši trgovini in naši industriji."

Nemci (kupci) invadira Francijo.

Nemška buržoazija morda sovrati Francijo, ljubi pa francosko vino.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Chicago in okolica. V sredo jasno. Izpremenljivi setrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 33, najnižja 20. Snijez pada ob 6:30, zadeje ob 5:30.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je sovjetska vlada dala v zadnjih treh letih 59 trgovskih in industrijskih koncesij inozemskim kapitalistom.

Pariz, 25. februar. — Nova nemška armada je invadirala Francijo — armada kupecov. Nemčija je poleg Amerike in Anglije danes najboljši odpemalec francoskega blaga, zlasti vina. Kakor poroča neko dobro informiran pariski list, so Nemci samo v enem dnevu v januarju naročili bordoskega vina na 30 milijonov frankov.

Rusija je dala 59 koncesij v treh letih.

London, 25. februar. — Kakor poroča tukajanje sovjetska trgovska misija, je

Razne vesti.

**RIENAL ZLOČIN, RADI KA
ZREGA JE BIL DRUGI OSOBO
JEN NA 30 LET JEDE.**

Chicago, Ill. — Pred tremi leti je obsojal sodnik Anton Zeman Alberta Breitunga na trideset let v spora v jolietski jetniščici, ko je izpoznaša veleporoča na križev, da je posilil več deklet in ene blizu Englewooda.

57 AMERIČANOV DOBI MILIJON DOLARIJV ZA IZGUBE NA LUSITANIJU.

Washington, D. C. — Sedemnajst Američanov dobi približno en milijon dolarjev v prvi skupini povračil, ki jih je prisodila terjatvena komisija radi izgub na potopljeni Lusitaniji.

je ugodila — za kako ceno je pa drugo vprašanje — in sazvajavila od svojega komisarja sklican občni zbor, to pa šele dva dni pred časom, ko bi se imel vršiti, tako da so bili delegati prepozno obveščeni o odgovitvi. Prišlo je vselej tega blizu 200 protiklerikalnih delegatov in so protestirali, saj družega niso mogli storiti. S tem čim se je kdo hotel poslušati te poti, so mu jo odsvetovali, če, da ovadu ugrožajo velike nevarnosti. Razložili so mu, da naj pove vse sv. oficije, kar mu je znanega, sam naj pa lepo ostane skrit v ozadju, pravnik sv. oficije bo še vložil otočbo.

Prva pot ni bila priljubljena. In če se je kdo hotel poslušati te poti, so mu jo odsvetovali, če, da ovadu ugrožajo velike nevarnosti. Razložili so mu, da naj pove vse sv. oficije, kar mu je znanega, sam naj pa lepo ostane skrit v ozadju, pravnik sv. oficije bo še vložil otočbo.

